

Då jag emellertid ej anser möjligt att genomföra ett allmänt rusdrycksförbud, ej heller tror på nyttan eller gagnet av ett sådant förbud, får jag hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition nr 186, i vad den avser begränsning av statsverkets, för statsregleringen avsedda inkomster av rusdrycksmedel, måtte av Riksdagen avslås.

Stockholm den 19 april 1913.

Theodor Odelberg.

Nr 138.

Av herr **Östberg, Gustaf Fredrik**, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag dels till förordning om ersättning till städer, vissa köpingar, landsting och hushållningssällskap för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel, dels ock till förordning om statsverkets fond av rusdrycksmedel.

I den kommitté, som år 1909 tillsattes för verkställande av utredning rörande statens, kommunernas, landstingens och hushållningssällskapens frigörande från ekonomiskt beroende av rusdrycksmedlen, var man beträffande ersättning till städerna för deras andelar av brännvinsförsäljningsmedlen ense därom, att ersättningen skulle fixeras till vissa belopp, att till grund därför skulle läggas ett tioårigt medeltal av de försäljningsavgifter och de vinstmedel, som i varje stad influtit, och att under åren 1915—1921 ersättningen skulle utgå med bråkdelar av nämnda medeltal, lämpade i enlighet med övergångsbestämmelserna i 1905 års förordning. Däremot gjorde sig inom nämnda kommitté olika meningar gällande i fråga om ersättningen till städerna för tiden efter år 1921. Majoriteteten ansåg, att liksom man vid fastställandet av 1905 års förordning icke funnit det billigt att efter 1921 ytterligare minska

städernas inkomster av brännvinsförsäljningen, hade man ej heller nu skäl att efter nämnda år nedsätta ersättningsbeloppen. Kommitténs förslag innebär därför, att de för 1921 bestämda ersättningarne skulle framgent utgå med oförändrade belopp. Reservanterna inom kommittén yrkade däremot, att avskrivning av städernas ersättning skulle fortsättas med $\frac{2}{29}$ för år och att ersättningarne således skulle helt och hållet upphöra med år 1935.

Nykterhetskommittén, som fått sig uppdraget att yttra sig angående den förutnämnda kommitténs förslag och i vilken reservanterna ingått såsom ledamöter, har förordat dessas förslag.

Det synes mig i hög grad obilligt, att städerna skulle, såsom Kungl. Maj:t nu i enlighet med nykterhetskommitténs hemställda föreslagit, efter en övergångstid helt och hållet berövas en inkomstkälla, vartill de sedan långt tillbaka varit berättigade och som de haft rätt att taga i beräkning för ordnande av sina ekonomiska förhållanden. Jag åberopar härvid rusdrycksmedelskommitténs uttalanden å sidorna 102—107 i dess betänkande. Hänsyn måste enligt min mening tagas till hävdvunna förhållanden, och en sådan hänsyn bör få göra sig gällande icke blott under den förutsättningen, att brännvinsförsäljning kommer att fortfarande äga rum och att städerna få vidkännas åtskilliga kostnader på grund av denna försäljning, utan även därest samma försäljning skulle i mycket hög grad minskas eller alldeles upphöra.

Då finansministern för sin del gillat nykterhetskommitténs förslag, synes hans huvudskäl varit en farhåga, att staten skulle kunna komma att belastas med en årlig betydande utgift utan motsvarande inkomst. Samma betänkligheter borde han väl då hava uttalat, då det varit fråga om ersättningarne till landstingen och hushållningssällskapen. Det är dock antagligt, att den tid är ganska avlägsen, då brännvinsförsäljningsmedlen icke skulle förslå till gäldande av ifrågavarande ersättningar till städerna jämte anslagen till landstingen och hushållningssällskapen. I alla händelser är det alldeles icke nödvändigt att nu lagstifta med hänsyn till en sådan eventualitet. Om ersättningen skall upphöra, bör i stället staten övertaga motsvarande bördor, som nu vila på städerna, företrädesvis kostnaderna för rättsväsendet och polisväsendet. Ett sådant utbyte torde bäst företagas vid en förestående rätttegångsreform. Det kan icke lämpligen ske nu och det är ingen olägenhet att uppskjuta regleringen därav till framtiden.

I fråga om statens frigörande från beroende av rusdrycksmedlen har rusdrycksmedelskommittén föreslagit, att till en särskild fond, som ställes under statskontorets förvaltning och över vilkens användning

Kungl. Maj:t och Riksdagen gemensamt besluta, skall avsättas den summa, varmed sammanlagda beloppet av brännvinstillverkningsskatt, maltskatt, punschskatt och brännvinsförsäljningsmedel överskjuter 40,800,000 kronor, varemot Kungl. Maj:t i enlighet med nykterhetskommitténs hemställan föreslagit, att denna summa sättes till 39,000,000 kronor.

Då en så stark begränsning av statens inkomst av brännvinsmedel under nuvarande förhållanden antagligen blir till olägenhet för statsverket och då bestämmelsens egentliga syfte att möjliggöra starkare beskattning å brännvin, utan att större belopp av sådana medel få tagas i anspråk för budgetens behov, i tillräcklig grad vinnes genom rusdrycksmedelskommitténs förslag, anser jag detta senare äga avgjort företräde. Jag kan ej heller finna något hållbart skäl för Kungl. Maj:ts förslag att sedermera nedsätta det belopp, som nu bestämmes.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag,

att Riksdagen måtte besluta:

1) att ersättningen till städerna bestämmes på det sätt, som av rusdrycksmedelskommittén föreslagits, endast med den ändringen, att de i dess förslag angivna ersättningssummorna utbytas mot de i kungl. propositionen angivna ersättningsbeloppen under år 1921;

2) att 1 § i den av Kungl. Maj:t föreslagna förordningen angående statsverkets fond av rusdrycksmedel erhåller följande lydelse:

Av statsverkets inkomster av brännvinstillverkningsskatt, maltskatt, punschskatt och brännvinsförsäljningsmedel skall, efter restitution för denaturerat brännvin och för malt, som vid skattepliktigt bryggeri omedelbart använts för tillverkning av svagdricka, till en särskild fond avsättas vad som för varje år överskjuter ett belopp av 40,800,000 kronor.

Stockholm den 19 april 1913.

G. F. Östberg.